

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

ROTGLÀ I CORBERÀ

LA COSTERA

AJUNTAMENT
DE ROTGLÀ I CORBERÀ

INSTITUT CARTOGRÀFIC VALENCIÀ

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECULL I TEXT
Francesc-Lluís Esteve Gómez

GRAFISME
Esperança Martínez Molina

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Rotglà i Corberà, 183

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Rotglà i Corberà

ISBN: 978-84-482-5894-8

Depòsit legal: V-110-2014

Impressió: gràfiques **vimar**

Alparrisa de Naps, 11 • 164, 06 193 63 30 • Roquetes • Tàrragona

www.avl.gva.es

ROTGLÀ I CORBERÀ

Rotglà i Corberà és un municipi de la comarca de la Costera, situat a la vall del riu Cànyoles —dit tradicionalment *riu de Montesa*— i al peu del port de Càrcer. Amb una superfície de 6,23 quilòmetres quadrats, el terme municipal limita pel sud amb el de la Granja de la Costera (tram final de la carretera de la Granja fins a les parets del poble); al sud-oest, amb el de Llanera de Ranes (per l'assagador de Torrent, la Coroneta i Carraposa); a l'oest, amb el terme de Sellent (carretera d'Estubeny darrere de Carraposa, la Llometa Plana i el camí del Realenc), i al nord, amb els de Xàtiva (el Realenc i la Solana) i la Llosa de Ranes (Vistabella). Tot el llevant, que és la zona d'horta, afronta amb el terme de Xàtiva.

El municipi prové de la fusió de dos antics pobles, Rotglà i Corberà, produïda el 1854. A partir del doble nucli, la població s'ha conformat al llarg d'una doble línia més o menys paral·lela: d'una banda, la séquia de Ranes, que partia tradicionalment el terme entre la terra de reg, a llevant i migjorn, i la de secà, a ponent i tramuntana, i de l'altra, el camí reial —després carretera— que va cap a la Manxa i que travessa el nucli urbà de banda a banda.

Excepte unes poques parcel·les a la serra de Carraposa, tot el terme es cultiva. Fins fa pocs anys l'activitat econòmica se centrava majoritàriament en l'agricultura (fruiters sobretot) i l'exportació de la fruita, activitats que en els últims temps han anat minvant a favor de la indústria i del sector terciari. Des de fa més d'un segle la població es manté, amb lleugeres variacions, al voltant del miler d'habitants.

Els antics pobles de Rotglà i Corberà provenen d'antigues alqueries musulmanes de l'horta de Xàtiva. Corberà ve del cognom del propietari d'una alqueria: la d'en Corberà, que trobem documentada almenys des del 1423. Rotglà té l'origen, entre altres, en l'alqueria de Ranes, que amb la forma originària de *Rahana* i *Raana* ja apareix en el Llibre del Repartiment (mitjan segle XIII), en què es fan constar les donacions de terres als pobladors cristians, després de la Conquesta de Jaume I. Des del segle XV, *Rahana* designa només una partida de l'horta de Xàtiva; després pren la forma *Ranes* i dóna nom a la Costera de Ranes i a la séquia de Ranes, la qual té el curs final precisament dins del terme de l'antic poble de Rotglà. Des del 1358 tenim constància d'una alqueria de Bartomeu Rotlà situada a la partida de Rahana, i el 1373 apareixen esmentades com a contigües l'alqueria de Rahana i l'alqueria d'en Rol·là.

Des de mitjan segle XV, l'alqueria més important de les esmentades comença a anomenar-se *l'Alcúdia Blanca*, i posteriorment, com la majoria dels pobles de la Costera de Ranes, pren el nom del seu propietari:

l'Alqueria d'en Rotlà. Els dos noms conviuen durant el segle XVI. Tenim constància documental que Blanquina Marc, la mare de Joan Lluís Vives, es va refugiar el 1508 amb els seus cinc fills al «lloc de les Rahanes de Xàtiva», fugint d'una epidèmia que assolava la ciutat de València.

Després de l'expulsió dels moriscos (1609), el poble és repoblat novament amb cristians. La carta de poblament de *Roglà* és del 26 de juny del 1611 i, juntament amb el senyor del lloc, Joan Rotlà, cita el nom de 30 caps de casa que subscriuen les condicions per a repoblar el poble, el qual apareix també identificat en el document com a *l'Alcúdia Blanca*, una denominació que ja es fa constar com a antiga.

Des d'aleshores la denominació general ha oscil·lat entre *Rotlà*, forma etimològica, i *Roglà*, segons la pronúncia actual, forma que es documenta des del segle XVI. El nom oficial actual, *Rotglà*, és producte d'un encreuament entre la grafia etimològica *Rotlà* i la reflectida en la pronúncia, *Roglà*.

La carta de poblament de Corberà se signa un parell de setmanes després de la de *Roglà*, el 2 de juliol, i manté unes condicions semblants. La subscriuen 22 caps de casa i l'atorga Francesc Bellví, senyor del lloc.

Situada al llarg del camí cap a Castella, presenta una de les ventes més àmplies i ben dotades, segons el testimoni de diversos viatgers del segle XVIII: es tracta del conjunt d'edificis que, a l'entrada del nucli urbà pel nord, encara es coneix com *la Venta*. El 1748 un violent terratrèmol va destruir bona part dels dos pobles. El 1813, durant les guerres napoleòniques hi hagué un enfrontament militar, resolt a favor dels francesos.

A mitjan segle XIX, exactament el 1854, els dos pobles, que ja tenien absoluta continuïtat territorial, es fusionaren en un únic municipi. En el tombant dels segles XIX i XX va patir una forta emigració, sobretot cap a l'Amèrica del Sud i després, cap a França. Basada en una economia fortament agrària, des del darrer terç del segle XX ha experimentat un bon creixement de la indústria i del sector terciari. En les dècades més recents s'ha produït un notable augment de la població fins a superar els 1.200 habitants, fet que ha modificat l'estructura lineal del poble, convertint-lo en una faixa prima a banda i banda de la carretera, amb l'obertura d'una bona quantitat de nous carrers.

ELEMENTS FÍSICS

Orografia

Coves de Carraposa
la Serreta

Llometa Plana
Serra de Carraposa

Hidrografia natural

Barranc de la Font de la Canya
Barranc de la Majora
Barranc de Montell
Barranc de Tresfontetes
Barranc del Brull
Barranc del Garrofer de l'Home
Mort
Barranc del Quas

Barranc dels Carnissers
Barranc dels Juncarets
Barranquet dels Prats
Font de Canari
Font de Fidel
Font de la Canya
Font de la Porta

Hidrografia artificial

Bassa de la Senyoria
Braçal de Sorió
Braçal del Gars
Llavador de la Séquia de la Llosa

Motor de Pinyana
Séquia de la Llosa
Séquia de Ranés

Partides i paratges

Carraposa
el Barranquet
el Fondo
el Gars
el Pont Alt
el Pou
el Quas
el Teular
els Dotze
els Fornets
els Juncarets
els Milans
els Prats

els Quatre Camins
la Coroneta
la Cuixera
la Ferreria
la Font de la Canya
la Font de la Porta
la Majora
la Mata
la Parada
la Pedrera
la Sénia del Roig
la Terciada
les Penyetes

Moixica
Partida de Corberà
Partida de Rotglà

Terrafort
Tresfontetes
Vistabella

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Casa de la Senyoria
Casa del Raïmer

Rotglà i Corberà

Vies de comunicació

Assagador de Torrent
Assagador de Vistabella
Autovia València-Albacete
Camí de l'Arcadeta
Camí de la Bassa
Camí de la Coroneta
Camí de la Cuixera
Camí de la Font de Fidel
Camí de la Font de la Canya
Camí de la Font de la Porta
Camí de la Llometa Plana
Camí de la Senyoria
Camí de la Séquia de la Llosa
Camí de la Serreta
Camí de Sorió
Camí del Cementeri

Camí del Gars
Camí del Motor de Pinyana
Camí del Realenc
Camí del Teular
Camí dels Dotze
Camí dels Juncarets
Camí dels Prats
Camí dels Vint
Carretera d'Estubeny
Carretera de la Granja
Carretera de la Llosa
Carretera de Llanera
Carretera de València
Carretera Vella del Port de
Càrcer
Pont de Rajola

Altres llocs d'interés

Cementeri
Creu de Carraposa
Poliesportiu

Primera Arcadeta
Segona Arcadeta

